

هویت محله‌ای؛ راز پایداری فرهنگی و اجتماعی شهرهای ایران

هویت محله‌ای، کلید پایداری فرهنگی واجتماعی شهرهاست؛ از کوچه‌های تنگ و بازارهای قدیمی گرفته تا مساجد و حسینیه‌ها، هر محله روایتگر تاریخ، فرهنگ و خاطرات جمعی ساکنان است. به گزارش ایما، در شهرهای ایران، محله‌ها بیش از یک محدوده جغرافیایی ساده هستند؛ آن‌ها هویت، خاطرات و فرهنگ جمعی را در خود جای داده‌اند و نقش بی‌بدیلی در شکل‌دهی به زندگی شهری و پیوندهای اجتماعی دارند.

هویت محله‌ای، همان مجموعه ویژگی‌های کالبدی، اجتماعی، فرهنگی و تاریخی است که موجب می‌شود ساکنان نسبت به محیط زندگی خود احساس تعلق کنند و روابط اجتماعی در سطحی عمیق شکل بگیرد؛ در گذشته محلات ایرانی با تمایزات فرهنگی و اقتصادی ساکنان خود شناخته می‌شدند و هر محله با سنت‌ها، سبک زندگی، آداب و رسوم و حتی معماری خاص خود تصویری منحصر به فرد را جامعه شهری ارائه می‌کرد. این هویت محله‌ای نه تنها به ایجاد حس تعلق و افتخار بین ساکنان کمک می‌کرد، بلکه در بسیاری موارد به نوعی امنیت روانی واجتماعی نیز منجر می‌شد. مردم هر محله با آگاهی از تاریخ و فرهنگ محل زندگی خود، در حفظ و ارتقای فضاهای عمومی، مساجد، حسینیه‌ها، مدارس و بازارها مشارکت فعال داشتند و این خود عامل پایداری اجتماعی واجتماعی شهرها محسوب می‌شد. در بسیاری از شهرهای تاریخی ایران، محلات محل شکل‌گیری هویت جمعی، مراکز فعالیت‌های فرهنگی ومنه‌بی و بستر ایجاد شبکه‌های اجتماعی بودند که نسل‌ها را به یکدیگر پیوند می‌داد، البته در کنار ایجاد اجتماعی و فرهنگی، بعد کالبدی هویت محله نیز اهمیت ویژه‌ای دارد؛ کوچه‌ها، خانه‌ها، بازارها و میانه‌های هر محله، نه تنها محیط زیست انسانی را شکل می‌دهند، بلکه تاریخ زندگی شهری را در خود ثبت کرده‌اند.

حفظ این ابعاد کالبدی در کنار توسعه شهری مدرن، به ساکنان امکان می‌دهد تا در محیطی آشنا و متناسب با فرهنگ محلی زندگی کنند و از تجربه شهری معنادار بهره‌مند شوند. در واقع، هویت محله‌ای ترکیبی است از تاریخ، فرهنگ، معماری و رفتار اجتماعی که در کنار هم، شهر را زنده و پویا نگه می‌دارند. در میان شهرهای ایران، اصفهان بدلیل قدمت تاریخی و تنوع فرهنگی، نمونه‌ای ممتاز از اهمیت هویت محله‌ای است؛ محلات قدیمی این شهر از جمله درشت، رهنان، جوپیر، پاچنار، مردابوایچ، طوقچی، خواجوی، جی، لبنان و چلچر هر یک بازتاب‌دهنده بخشی از تاریخ، فرهنگ و ساختار اجتماعی اصفهان هستند. این محلات نه تنها محل زندگی مردم، بلکه مراکز فعالیت‌های مذهبی واجتماعی، صحنه شکل‌گیری پیوندهای خانوادگی واجتماعی و نگهبان سنت‌های آئینی شهر بوده‌اند.

حضور مساجد تاریخی، هیئت‌های مذهبی، بازارهای محلی و کاروانسراها، همگی نشان‌دهنده آن است که هر محله بخش مهمی از پیکره فرهنگی واجتماعی اصفهان را تشکیل می‌دهد. هویت محله‌ای در اصفهان به‌ویژه در قالب آئین‌ها و مراسم مذهبی نمود دارد. مردم حتی پس از مهاجرت به مناطق دیگر شهر، همچنان با محلات قدیمی خود پیوند دارند؛ در ایام خاص مذهبی به محله‌های می‌آیند که در هیئت‌ها شرکت و از مساجد محل بازدید می‌کنند و این تعلق فرهنگی واحساسی، ریشه در خاطرات مشترک محله‌ای دارد و نشان می‌دهد که هویت محله‌ای، بیش از یک سازه فیزیکی، یک تجربه اجتماعی و فرهنگی زنده است. تحقیقات شهری و تجربیات عملی نشان می‌دهند که تقویت هویت محله‌ای نه تنها موجب حفظ میراث فرهنگی و تاریخی شهر می‌شود، بلکه در توسعه پایدار شهری، مدیریت بهتر فضاهای عمومی و افزایش مشارکت اجتماعی شهروندان نقش اساسی دارد. برنامه‌ریزی شهری مبتنی بر هویت محله‌ای، توجه همزمان به ابعاد کالبدی، اجتماعی واجتماعی و فرهنگی را تضمین می‌کند و امکان طراحی پروژه‌ها و خدمات شهری متناسب با نیاز و روح محله را فراهم می‌آورد.

۱۱ هویت محله‌ای، راز پایداری فرهنگ و تاریخ اصفهان

عباس حاج‌سولئی‌هار رئیس کمیسیون اقتصادی، سرمایه‌گذاری و گردشگری شورای اسلامی شهر اصفهان با اشاره به موضوع هویت محله‌ای در شهر اصفهان اظهار می‌کند: در گذشته مردم برای محله خود ارزش بسیاری قائل بودند و با افتخار از آن یاد می‌کردند، اما این حس تعلق در سال‌های اخیر تا حدودی کمرنگ شده است و مردم آن دوران محله‌شان را بخشی از هویت خود می‌دانستند و این باور را داشتند که محل زندگی‌شان شناسنامه فرهنگی واجتماعی آن‌ها است. او ادامه می‌دهد: به عنوان مثال در محله‌هایی همچون سلیمی مردم نه تنها از محل زندگی خود با افتخار سخن می‌گفتند، بلکه برای حفظ آن تلاش می‌کردند و این محلات گاه بیش از صد سال قدمت دارند و بسیاری از مردم همچنان نسبت به بازسازی و نوسازی آن‌ها دغدغه‌مندند، چراکه بعضی ساخت‌وسازها در آن محدوده‌ها هنوز وضعیت قانونی مشخصی ندارند. حاج‌سولئی‌ها با اشاره به سابقه تاریخی محلات قدیمی اصفهان تصریح می‌کند: محلات اصفهان، تنها یک محدوده شهری نیستند، بلکه حامل ارزش‌های فرهنگی، تاریخی واجتماعی‌اند و هر محله هویتی دارد که در طول سالیان شکل گرفته و نسل به نسل منتقل شده است؛ در گذشته مردم به محله خود غلقه فرهنگی عمیقی داشتند؛ هر کس با محله خود احساس تعلق داشت و این حس، پیوندی میان خانواده‌ها و نسل‌ها ایجاد می‌کرد. او می‌افزاید: محلات اصفهان، به‌ویژه از نظر حیات مذهبی، دارای هویت و تاریخ ویژه‌ای هستند و در هر محله مسجدی وجود داشت که مرکز گردهمایی مردم بود، هیئت مذهبی و روحانی آن محله نیز بخشی از ساختار فرهنگی آن به شمار می‌رفت؛ به‌عنوان مثال هیئت‌های قدیمی و مساجد تاریخی هر محله، تاریخ شکل‌گیری خاص خود را دارند و هویت مذهبی واجتماعی ساکنان از دل همین محله‌ها شکل گرفته است. رئیس کمیسیون اقتصادی، سرمایه‌گذاری و گردشگری شورای اسلامی شهر اصفهان با تأکید بر اهمیت حفظ و تقویت این میراث فرهنگی می‌گوید: محلات قدیمی همچون علی‌شاه یا سلیمی، هر یک بازتاب‌دهنده بخشی از هویت تاریخی اصفهان هستند، همین محلات در طول تاریخ، با شکل‌گیری روابط اجتماعی، مذهبی و فرهنگی، ساختار و هویت شهر را شکل داده‌اند و به همین دلیل است که هر پروژه‌های شهری جدید نیز باید رویکرد محله‌محور مدنظر قرار گیرد؛ یعنی طرح‌ها و برنامه‌ها متناسب با شناسنامه فرهنگی وتاریخی هر محله

مدل موفق اصفهان در مسکن محرومان، الگوی سایر استان‌های کشور شود

گروه اصفهان: عضو هیئت‌مدیره انجمن خیرین مسکن‌ساز کشور، تعامل خیرین و دستگاه‌ها را عامل سرعت در اجرای طرح‌های مسکن محرومان دانست و گفت: مدل موفق اصفهان در مسکن محرومان باید الگوی سایر استان‌های کشور شود. حاج عباس حاج‌سولئی‌ها ضمن تقدیر از همدلی و همکاری سازنده نهادهای مردمی و ادارات محلی در اجرای طرح‌های مسکن محرومان اظهار کرد: در اردستان و اصفهان، روحیه تعامل میان خیرین، بنیاد مسکن، بهزیستی و کمیته امداد سبب شد پروژه‌های مسکن‌سازی با سرعت و هماهنگی بیشتری پیش برود. او افزود: این مدل نتیجه نگاه انسانی و مردمی مدیران است و باید در سراسر کشور مورد استفاده قرار گیرد. عضو هیئت‌مدیره انجمن خیرین مسکن‌ساز کشور با اشاره به تجربه موفق شبکه‌گذاری و تأمین زیرساخت‌ها در مدل اصفهان تصریح کرد: در بسیاری از نقاط کشور، هزینه خطوط انتقال آب و برق از مردم دریافت می‌شود، در حالی‌که در اصفهان با هماهنگی دستگاه‌ها این خدمات پیش از تحویل زمین انجام شد و این الگو باید در سایر استان‌ها تکرار شود تا فشار هزینه‌ها از دوش اقشار ضعیف برداشته شود. حاج‌سولئی‌ها با قدردانی از تلاش خیرین و مدیران محلی گفت: در اردستان نمونه‌ای از مدیریت دلسوزانه و رفاقتی شکل گرفته که نمره آن ساخت بیش از ۲۸۰ واحد مسکونی جدید برای خانواده‌های نیازمند است. چنین الگوی، ارزش آن را دارد که به عنوان یک تجربه ملی معرفی شود. او نقش حساب صد امام خمینی (ره) را در پیشبرد طرح‌ها تعیین‌کننده دانست و گفت: در این طرح، هر خیر با واریز ۶۰ میلیون تومان به‌اندازه هوم مبلغ از محل حساب نیز پشتیبانی می‌شود؛ این مشارکت دو طرفه، ضامن اعتماد عمومی و پایداری پروژه‌هاست.

بودجه ۴۵ همت شهرداری اصفهان پشتوانه اجرای پروژه‌های بزرگ شهری

گروه اصفهان: رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان گفت: شهرداری اصفهان با تصویب بودجه حدود ۴۵ همت در سال ۱۴۰۴، برنامه‌ای جامع برای اجرای پروژه‌های عمرانی، خدماتی، فرهنگی، محیط زیستی و هوشمندسازی در سطح شهر در دستور کار قرار داده است و حتی بحران اخیر کشور نیز وقفه‌ای در اجرای این پروژه‌ها ایجاد نکرده است. محمد نورصالحی اظهار کرد: بودجه سال ۱۴۰۴ شهرداری اصفهان و سازمان‌های وابسته به مبلغ حدود ۴۵ همت تصویب شده و این رقم حاصل برنامه‌ریزی دقیق و مشارکت شورای اسلامی شهر و مدیریت شهری است؛ این بودجه به‌عنوان پشتوانه‌ای برای اجرای طرح‌های بزرگ و اثرگذار در سطح شهر محسوب می‌شود. او افزود: نکته قابل توجه آن است که حتی در شرایطی که کشور طی روزهای اخیر با جنگ تحمیلی ۱۲ روزه روبه‌رو شد، وقفه‌ای در اجرای پروژه‌های عمرانی و خدماتی شهرداری اصفهان ایجاد نشد و پروژه‌ها با همان سرعت و جدیت ادامه یافت. یمانکاران، مشاوران و کارکنان شهرداری به‌صورت شبانه‌روزی در حال فعالیت بودند. رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان افزود: بخش اتصال رینگ چهارم از مقابل سیاه‌ن شهر پس از عبور از پل اشکانده به هر محله‌ای رسیده است که نیازمند تعامل و همکاری راه‌آهن جمهوری اسلامی و استاندارد برای آزادسازی مسیر و عبور رینگ از اراضی مربوطه است. او تصریح کرد: مدیریت شهری در تلاش است مسیر رینگ چهارم از شمال‌شرق تا جنوب‌غرب اصفهان تکمیل شود تا یک هالال بزرگ به طول حدود ۴۰ کیلومتر به بهره‌برداری برسد. رئیس شورای اسلامی شهر اصفهان خاطرنشان کرد: برنامه‌ریزی برای ادامه مسیر در جنوب سیاه‌ن شهر به سمت بزرگراه دوباب نیز پیش‌بینی شده که تحقق این بخش نیازمند همراهی و فعال شدن شهرستان خمینی‌شهر خواهد بود و این اتصال، امکان توزیع متوازن بار ترافیکی در کل محدوده کلان‌شهر اصفهان را فراهم خواهد کرد.

جمع آوری خشکاله‌ها با ثبت صحیح موقعیت مکانی در اسپیک

گروه اصفهان: مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان گفت: سامانه «اسپاک» خدمات جمع‌آوری پسماند خشک را گسترش داد و در حال حاضر جمع‌آوری خشکاله در اصفهان تنها با ثبت صحیح موقعیت در این سامانه انجام می‌شود. غلامرضا ساکتی اظهار کرد: مدیریت پسماند شهرداری اصفهان با هدف تسهیل فرایند تفکیک و جمع‌آوری پسماندهای خشک، سامانه‌ای تحت عنوان «اسپاک» را به شهروندان معرفی کرده است. او با بیان اینکه سامانه اسپاک برای شهروندانی که به تفکیک پسماند و حفظ محیط‌زیست اهمیت می‌دهند، شرایطی فراهم کرده است تا بدون نیاز به مراجعه به ایستگاه‌های ثابت، پسماندهای خشک خود را در منزل تحویل دهند، افزود: تیم‌های اجرایی این سامانه با مراجعه به منازل، پسماندهای خشک را دریافت و در ازای آن دادهایی به شهروندان ارائه می‌دهند. مدیرعامل سازمان مدیریت پسماند شهرداری اصفهان با اشاره به گالیه یکی از شهروندان درباره مراجعه‌کردن در مراجعه دیر هنگام مأموران برای جمع‌آوری خشکاله تصریح کرد: اگر روشنی‌کی که در سامانه «اسپاک» ثبت می‌شود، دقیق نباشد و کاربر با راننده محل را پیدا نکند، درخواست باید دوباره در سامانه ثبت شود. ساکتی افزود: تلاش کردیم علاوه بر ایستگاه تخصصی جمع‌آوری خشکاله در خیابان مشتاق سوم، این خدمت در ایستگاه‌های دیگر سطح شهر نیز ارائه شود تا دسترسی شهروندان آسان‌تر شود، همچنین قابلیت ثبت درخواست جمع‌آوری از در منازل در سامانه اسپاک ایجاد شده است.

توجه به نیازهای معلولان

نابینا یکی از جلوه‌های نگاه عدالت‌محور است

شهردار کاشان گفت: توجه به نیازهای معلولان نابینا یکی از جلوه‌های نگاه عدالت‌محور است، زیرا این عزیزان باوجود ملاحظات ناشی از ویژگی جسمی، اما در انجام وظیفه سازمانی و اداری خود بصور، باخلاق و سخت‌کوش هستند. ابوالفضل ساروقیان در آیین قدردانی از کارکنان روشندل شهرداری کاشان اظهار کرد: کارکنان روشندل، علاوه بر برخی مشکلات اجتناب‌پذیر ناشی از نابینایی، در حوزه پرمسئولیت مدیریت شهری با بیشترین تعداد و تنوع مسئولیت و وظایف با شایستگی تمام به خدمت می‌پردازند. او افزود: روشندان شهرداری کاشان، مقیاسی از جامعه روشندانان شهر محسوب می‌شوند و براین اساس، علاوه بر وظیفه سازمانی نسبت به رسیدگی به امور آنان، در جایگاه شهروند نیز باید با نگاه ویژه و توأم با کرامت نسبت به رفع مشکلات و دغدغه‌های آنان اقدام کنیم. شهردار کاشان بیان کرد: جامعه نابینایان شهر، با چالش‌ها و مسائل گوناگون روبه‌رو هستند و ما باید تا حد توان و امکان، نسبت به رفع این مشکلات به خصوص در عرصه مدیریت شهری و تعاملات اجتماعی اهتمام کنیم. ساروقیان خاطرنشان کرد: یکی از مصادیق رویکرد عدالت‌محور مدیریت شهری، توجه به نیازهای قشر معلولان شهر است و در این دوره در قالب اجرای پروژه‌های مختلف و اجرای مصوبات کمیته مناسب‌سازی معابر به کار گرفته شده است. او با اشاره به رونمایی از خودرو ون ویژه معلولان، جانبازان و افراد نیازمند ویلچر اظهار کرد: ون، مناسب‌سازی یکی از نیازهای ضروری قشر استفاده‌کننده از ویلچر و یکی از مصوبات اصلی در کمیته مربوطه در فرمانداری ویژه کاشان بوده است. متقی‌نژاد، رئیس اداره بهزیستی شهرستان کاشان نیز، با اشاره به رونمایی از ایلپیکشن امدادی ویژه ناشنایان اظهار کرد: این اقدام نیز به ابتکار و همت شهرداری کاشان و سازمان آتش‌نشانی صورت گرفت که شایسته تقدیر است.

شفافیت بر نامه‌های فرهنگی کاشان ضروری است

عضو شورای اسلامی شهر کاشان گفت: شفافیت و نظارت دقیق‌تر بر برنامه‌های فرهنگی کاشان ضروری است. غف پدramفر اظهار کرد: لازم است شفافیت بیشتر در روند تدوین و اجرای برنامه‌های فرهنگی شهر و همچنین نظارت مؤثر شورا بر این برنامه‌ها انجام شود. او با اشاره به تغییرات ایجادشده در فرایند تصویب برنامه‌های فرهنگی ابراز کرد: در گذشته، طرح‌ها ابتدا در سازمان فرهنگی، اجتماعات و ورزشی شهرداری تدوین می‌شد و سپس پس از بررسی در کمیسیون فرهنگی، به‌صحن شورا می‌آمد و پس از تصویب، اجرا می‌شد. اما اکنون بسیاری از برنامه‌ها بدون اطلاع کمیسیون فرهنگی و اعضای شورا به اجرا درمی‌آیند. عضو شورای اسلامی شهر کاشان با ابراز نگرانی از این وضعیت افزود: به عنوان عضو کمیسیون فرهنگی، از جزئیات بسیاری از برنامه‌های اطلاع هستم و این موضوع پاسخگویی به شهروندان را دشوار می‌کند. به‌ویژه زمانی که درباره علت برگزاری یک برنامه خاص یا انتخاب مجری و سخنران از ما سوال می‌شود.

کاشان در وضعیت پهنه زلزله متوسط قرار دارد

مدیر بحران شهرداری کاشان گفت: کاشان از نظر لرزه خیز بودن در وضعیت پهنه زلزله متوسط قرار دارد. بهمن کاظمیان اظهار کرد: وجود مرکز هماتنگی پیشگیری از بحران در چارت سازمانی و مجموعه مدیریتیتی شهرداری کاشان اهمیت موضوع پیشگیری یا مقابله با حوادث و اتعادات را می‌رساند. او ابراز کرد: در شهرداری کاشان در زمینه پدافند غیرعامل نواقص و ایرادات با مدیریت ارشد این مجموعه مطرح و تدابیر اتخاذ می‌شود. مدیر بحران شهرداری کاشان تصریح کرد: پدافند غیرعامل به عنوان دفاعی ساختاری بر اساس ارائه دستورالعمل‌ها و اقدامات پیشگیرانه، کشور را ملزم به طراحی و ساخت بناهای مقاوم در برابر حوادث طبیعی و انسان ساخت می‌سازد و با تقویت زیرساخت‌های ارتباطی به هماهنگی و انتقال اطلاعات به مسئولان و مردم می‌پردازد. او عنوان کرد: مدیران در همه سطوح مدیریتیتی در بحران‌ها وظایفی دارند؛ آمدادی و برنامه ریزی از جمله ارائه آموزش دائم پرسنل و تدوین برنامه‌های جامع از وظایف مهم کلیه دستگاه‌های اجرایی در بحران‌های طبیعی و انسان ساخت است. کاظمیان تأکید کرد: در این بین اطلاع رسانی دقیق و ارتباطات بموقع از طریق راه اندازی شبکه‌های اطلاع‌آعی و ارتباطی قوی برای جلوگیری از بروز شایعات و افزایش آگاهی عمومی امری اجتناب ناپذیر است. او تصریح کرد: خانواده‌ها هم باید آمدادی و آموزش‌های لازم در بحران‌ها مثل رفتن به مکان‌های امن و پناهگیری ایمن را یاد گرفته و به فرزندان انتقال دهند. مدیر بحران شهرداری کاشان خاطرنشان کرد: حفظ آرامش و همبستگی مهم‌ترین عاملی است که به مردم در اجرای صحیح برنامه‌های مدیریت بحران کمک می‌کند. او افزود: کاشان از نظر لرزه خیز بودن در وضعیت پهنه زلزله متوسط قرار دارد. از این رو تدابیر لازم باید درنظر گرفته شود. کاظمیان گفت: در استفاده از ظرفیت‌های پناهگاهی هر محله، شهروندان ساکن جتمع‌های طبقاتی می‌توانند با اختصاص طبقات منفی یک ساختمان یا پارکینگ آن، رزمینه را برای پناهگیری ایمن خود و حتی همسایگان فراهم کنند. مدیر بحران شهرداری کاشان اظهار کرد: حفظ آرامش، تدارک کیف اضطراری استاد و مدارک هویتی، استفاده نکردن از بالابرو، تأمین راهپایه اضطراری در راه به ساختمان، تدارک کیف کمک‌های اولیه و مراقبت با سطلان و کودک‌ان از مهم‌ترین موارد هنگام حوادث مختلف است.